Ч. 168 (12.824). Львів, четвер 30. липня 1931. Pooztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

виходить щодня рано

Редакція і адміністрація: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

Передплата в краю: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В справі оголошень звертатися до адміністрації. — Ціна одного примірника 25 сот.

Аґрарна кредитова політика Польщі.

Червнева варшавська аґрарна конференція, про яку ми згадали в „Ділі" вчора, занялась окремо хліборобським кредитом, ствердивши, що поза спеціяльною крізою кредитів у хліборобстві Сх. Европи, хліборобство в державі є ще обтяжене й короткоречинцевими кредитами, що є вислідом „...дволітньої дефіцитової господарки в краю, біднім на капітали, а тому кредитові проблеми висуваються тепер на чоло завдань біжучої аґрарної політики".

Згадані тут „два дефіцитові роки" відносяться мабуть до передтравневих урядів. Та правда лежить цілком деінде. Обтяження села короткоречинцевими, лихварськими кредитами зросло найбільше якраз в останніх трьох роках, які були активними лише у виконанню державного бюджету. Бо в бюджеті і білянсі нашого села вони були пасивними, дефіцитовими. Дохід з господарства селянина ділився у нас досі: 1) на удержання господарства, себто конечні видатки й інвестиції, 2) на прокормлення й удержання родини і 3) на оплати до державної скарбниці. При зменшенню доходу загалом хлібороб мусів би однаково обтяжуватись у всіх трьох ділянках. Але держава не знає, що дохід селянина може бути більший чи менший, — вона однаково обкладає податками. Тому селянин мусів зменшити видатки на удержання господарства, перестав купувати машини, штучні погної, дорідне зерно, племінну худобу, завернув до давніх способів господарювання — а все це у вислідї принесло знову дальше зменшення доходу. Тому дальше обмежувався в одягу, харчах, не посилав дітей до школи — і докотився до сьогоднішнього ступня фізичної і культурної веґетації. Та і ці нечувані обмеження не помогли. І тут мусів хлібороб задовжуватись. Власних грошей у своїх установах небогато, тож мусів задовжуватись у лихварів на високі відсотки, яких сплатити не всилі — і звідси те перетяження кредитами, про які говорить конференція. Отже льоґічно, головна причина задовження нашого селянства — це таки вислід господарської і бюджетової політики за останні роки, це вислід того факту, що дві третини бюджету йдуть на непродуктивні цілі, — на які мусить платити в першу чергу село, бродячи серед лихварських відсотків і запротестованих векслів та йдучи у поступі й способі господарювання замість вперед — чимраз більше на зад.

Виходилоб, що серед такого безвихідного положення варшавська конференція зверне головну увагу на причини самого задовження села і буде старатися вказати урядові, де саме джерело такого страшного положення на селі. Та цього конференція не зробила, а обмежилась тільки 1) поставленням проєкту комісії, яка малаб за завдання координацію праці поодиноких кредитових установ при уділюванню кредитів хліборобам та 2) заохотою головних вірителів хліборобів, щоби взаїмно порозумівались у справах хліборобського кредиту й перевели евіденцію довгів хліборобів. Однак у постанові зазначено, що „... для дрібних господарств цих засобів не буде можна вповні приноровити...", а тому треба це читати, як рішучу акцію за піддержкою **великої земельної посілости.** Нашим хліборобам з цього ніяка користь, навпаки, через витрачення кредитів на велику власність державні банки дадуть нам знову відповідь, що нема грошей.

Додано тут одну правду, за якою ми побиваємося від ряду літ, а саме, що конечним є „...зміцнення кредитової здібности хліборобських кооперативних установ, які будуть змушені взяти на свої плечі обовязок санації фінансів дрібного хліборобства". Тільки, що до цієї правди відносно нас ніяк не хотять признатися ті, що мають ключ до останнього колісця в ланцюху, а саме, державні банки, що розпоряджають грішми. Бо коли наші кооперативні установи заступали все погляд, що якраз вони є тими, що єдино компетентні реґулювати кредитовий обіг наших селян, то саме покликані чинники вважали за відповідне відібрати їм решту мізерного кредиту, пхаючи через те наше село в обійми лихви. Наші установи повинні використати цю постанову конференції та пригадати кому слід, що ми ще живемо і нарівні з іншими неукраїнськими установами рефлектуємо на кредити для санування нашого села, яке є в десятеро в гіршому положенню ніж село польське.

Частина резолюцій займається справою т. зв. кредиту під застав збіжжа. Це дуже вигідний кредит, бо дається його кожному, хто викажеться певним запасом в шпихлірі, а дають його на звичайний відсоток державні банки. І хоч як корисним для нас є цей кредит, то конференція не шукала можливости, щоби зробити його доступним для дрібного хліборобства, але міркуючи „...що кредит під застав, з огляду на побічні кошти, є недоступним для дрібних і середніх господарств і не може реґулювати подажі збіжжа з цих джерел, конференція вважає, що треба поширити кредит у формі задатків на збіжжа". Так у легкий спосіб позбулися поміщики претендента до заставового кредиту, яким є дрібний хлібороб через своє збіжжа в кооперативних складах і шпихлірах, а відіслали його до зачетів на збіжжа, розуміється при державних інтервенційних закупах, яких на нашім терені у селян не переводиться.

Дальше зайнялась конференція можливостями реалізації міжнароднього гіпотечного кредиту, про що у нас звідомлялось недавно у звязку з нашими можливостями при цьому.

Потім прийняла конференція ще постанови про уділювання інвестиційних хліборобських кредитів „тільки у вимкових випадках" (у нас їх зовсім не було) та про скорше реалізування урядом заплати за доставлений йому спірт, землю для осадників, зворот мит при вивозі і т. д., що все лежить поза рямцями заінтересования нашого хлібороба.

Дуже цікавою є резолюція, якою конференція домагається скасування законної реґляментації відсоткової стопи, бо це спинює доплив вільних капіталів до кредитових установ. Дальше кажеться, що постанови цивільного і карного права є вистарчаючі для поборювання лихви, а тому треба би знести закон про грошеву лихву. Ця постанова ледви чи буде владою виконана, бож нормування владою висоти відсотків є якраз відзеркаленням тих ненормальних господарських відносин, в яких ми змушені жити. Требаб оздоровити спершу цілі ділянки господарського життя, треба би зрезиґнувати з примусової державної опіки над рядом ділянок торговлі, треба би зрезиґнувати (на ділі, не на словах) з т. зв. етатизму, то тоді така справа вдалась би. Як довго цього нема, так довго „чорна біржа" буде в державі рішаючим господарським чинником.

З цілого ходу нарад конференції в справі хліборобського кредиту видно, що вона дбала передусім за добре право поміщиків, трактуючи селян щойно на другому пляні. Щож до українських хліборобів, то користи з цих постанов булиб щойно тоді, коли змінились би основні напрямні польської аґрарної політики супроти нас, ці напрямні, які конференція відразу прийняла й одобрила. **Інж. Евген Храпливий.**

Перед VII. Конґресом Національностей.

VII. Конґрес Національностей („національних меншин") буде радити в днях 29.—30. серпня ц. р. у Женеві, себто напередодні сесії Ради Ліґи Націй і загального зібрання Л. Н. Осередком заінтересования цьогорічного конґресу буде звіт про становище всіх европейських національностей. Оголошення цієї публікації буде між ін. доказом, що солідарність великої більшости істнуючих національних меншин з ріжних держав Европи є більшою від впливу вказівок і наказів, що пливуть з деяких державних центрів. У звязку з цим звітом нац. меншини з Естонії, головно естонські німці будуть реферувати висліди тамошньої 6-літньої культурної автономії.

Як дальша точка денного порядку фіґурує питання роззброєння, безпеки й нерозвязання проблеми національних меншин. У звязку з недалекою міжнародньою конференцією для справ роззброєння (лютий 1932), Конґрес Національностей зверне увагу на тісний звязок, який має справа роззброєння і світового миру чи вічної небезпеки війни зі справою т. зв. національних меншин, яка все ще не є ані трохи полагоджена. Вкінці буде обмірковуване питання національно-культурного обєднання усіх частин даного народу, розбитого поміж ріжні держави, при чому візьметься під увагу практичний досвід у тих націон. культурних звязках.

Що торкається приняття до конґресу нових груп, то цього року приступлять до нього мабуть словаки з Угорщини й греки з італійського Додеканесу. Польська меншина (з Німеччини, Чехії, Румунії, Естонії і Литви), до конґресу, як відомо, не належить, виступивши з нього демонстративно (разом з данцями й лужичанами з Німеччини) в 1928 році. Не вважаючи на ту тодішню сецесію Конґрес Національностей не тільки не розбився, але постепенно скріплює свій авторитет.

З історії „Рідної Школи".

(На марґінесі книжки Льва Ясінчука: „50 літ Рідної Школи").

IX.

Провід.

(Докінчення.)

Очевидна річ, що в житті Товариства виділ виконує статутову діяльність і за неї несе перед членами відповідальність. Але також правдою є, що напрямні діяльности та темпо в праці надає звичайно голова Товариства. Тому на голову Т-ва підбирають людину, яка до тої цілі найбільше підходить; значить людину, котра розуміє ідею Товариства, має якісь пляни в тім напрямі на будуче, вміє та хоче працювати в користь Товариства, а при тому має здоровля та вільний на це час. Головство в Товаристві — це не лише почесть, але й тяжкий і відповідальний обовязок. Тому зрозуміло, що підбір голов у товариствах не легка справа, тимбільше у великих центральних товариствах, таких, як у „Просвіті", Науковому Т-ві ім. Шевченка, У. П. Т. та інших.

Коли возьмемо під увагу головство в У. П. Т., чи пак у „Рідній Школі", то мусимо ствердити, що головство в тім Товаристві давало головам не лише багато праці, але також спричинювало їм ба-

гато клопотів, а навіть доводило до неприємностей. Одначе з другого боку за свою працю входять вони поіменно в історію Т-ва і тимсамим в історію українського національного руху Галичани

Протягом 50 літ зміняло У. П. Т. 16 разів свій провід, складаючи його в руки 14 осіб. Коли порівняємо ці зміни голов У. П. Т. зі змінами проводу в Т-ві „Просвіта", яка за 62 роки існування зміняла всього 9 разів провід, то переконаємося, що провід У. П. Т. змінявся за часто. Це, очевидно, не впливало корисно на послідовність і рівномірність діяльности виділів Т-ва, а що найважніше: не було тяглости в роботі. Приходили нові виділи з новими головами і до тих самих справ ставилися інакше, бо в актах не було до 1910 р. навіть копій висиланих листів чи полагоджуваних справ. У головствах У. П. Т. бували нераз кризи й у проводі Т-ва були безголовя. А кризи ці мали за причину те, що голови за часто зрікалися свого уряду.

Головами У. П. Т. були професори, священики, економісти, державні урядовці та службовики українських установ. Були ними отсі громадяни: 1. *Д-р Амврозій Яворський*, вислужений візитатор середніх шкіл та колишній професор акад. гімназії, що був головою „Провізоричного Комітету" (заки ще відбулися перші загальні збори) три роки — від 29. XI. 1881 р. до 2. III. 1884 р.; не вибрано його дальше головою Т-ва лише тому, що був уже хорий і саме підчас зборів умер. Тому загальні збори вибрали *першим* головою уведеного в життя Т-ва 2) *о. Василя Ільницького*, дир. акад. гімназії і він був головою теж 3 роки, від 2. III. 1884 р. до 5. VI. 1887 р. Третім головою вибрано дня 5. VI. 1887 р. проф. акад. гімн. *Олександра Борковського*, але він вибору зрікся. Тому 1. XI. 1887 р. вибрано четвертим головою Т-ва *о. Івана Чапельського*, катехита шкіл у Львові і він проводив Т-ву 4 роки — до 8. XII. 1891 р.; за його головства отворило Т-во першу свою бурсу, тоб-то „Інститут ім. св. Миколая" для хлопців та рішило оснувати такий-же інститут для дівчат. Пятим головою вибрано *Олександра Барвінського*, професора учит. семинарії, що вів Товариство від 8. XII. 1891 р. до 5. VII. 1895, а відтак зрікся і його заступав Едв. Харкевич; за його проводу не введено інституту для дівчат, що заг. збори рішили ще 1890 р. Шестим головою став від 1. III. 1896 р. *Едвард Харкевич*, директор акад. гімназії і проводив Т-ву 6 літ — до 1. XI. 1902 р., поки також не зрікся свого уряду. За його проводу уведено остаточно в життя „Інститут ім. св. Ольги", відкрито першу дешеву українську бурсу для бідних дітей, яка іствує донині у Львові, а також зроблено рішучий крок вперед у розвою Т-ва, бо приступлено до оснування першої української приватної школи в Галичині, а саме „дівочої виділової школи ім. Т. Шевченка", у Львові (1898), чим зроблено перелім в історії українського шкільництва. Значить: головство Е. Харкевича записане в історії „Рідної школи" нестертими буквами, хоч ця людина не вийшла з українського середовища і, здається, весь свій вік була чужа цьому середовищу. Але діла говорять самі за себе. Семим з черги головою був знов *о. Іван Чапельський*, крил. львівської капітули, на той час уже 8 літ — від 1. XI. 1902 р. до 4. IV. 1910 р. В часі його головування припадає вже повний розгін розвитку Т-ва як у централі, так і на провінції, повстають нові бурси, гімназії, приватні курси та торговельні підприємства. Рівночасно є це найздоровіший щодо внутрішніх відносин творчий період в історії Товариства. Дальше вибору о. Чапельський не приняв уже. Після того вибрано 4. IV. осьмим головою *д-ра Остапа Макарушку*, котрий задержав головство всього 1 рік — до 4. IV. 1911 р. Девятим головою був *о. Тит Войнаровський*, крил. львів. капітули й посол до австр. парляменту — від 4. IV. 1911 р. до 1. XI. 1913, який надав Т-ву горячкового розмаху. Десятим головою вибрано 1. XI. 1913 р. *о. Теодозія Лежогубського*, катехита реальної школи і заст. голови „Просвіти"; але він уже 24. XI. 1913 р. зрікся. Заступала його *Конст. Малицька*, учителька виділових шкіл, до 2. II. 1914 р.

Одинацятим головою Т-ва став дня 2. II. 1914 *Антін Гладишовський*, дир. „Краєвого Союзу Кредитового", який з хвилиною вибуху війни виїхав зі Львова за границю і перебував там аж до 13. грудня 1919 р.; за той воєнний час вів Т-во д-р Остап Макарушка. А коли голова вернув до Львова, обняв свій мандат дальше і вів його до своєї смерти (12. X. 1923 р.). В Т-ві в часі його проводу прийшла внаслідок повоєнних відносин кріза в централі та в кружках; за його головства прийшло до того, що втрачено каменицю при вул. Гаванера та преціози по бл. п. Бучацьких.

Дванацятим головою У. П. Т. вибрано 25. XII. 1923 р. *Омеляна Терлецького*, проф. акад. гімназії, і він був головою рік — до 8. XI. 1924 р.

Тринацятим головою вибрано 8. XI. 1924 р. *Бронислава Янова*, дир. Т-ва обезпечень „Карпатія", який вів Т-во два роки, після чого зрікся свого уряду внаслідок розгардіяшу, який настав у Т-ві через економічні кризи, зміни статуту та відношення до шкільної влади.

Тоді вибрано (12. XI. 1926) чотирнацятим головою „У. П. Т. — Рідної Школи" знов *Омеляна Терлецького*, але він за пять місяців теж зрікся (5. IV. 1927) свого почесного, зате справді дуже тяжкого і клопотливого уряду. Внаслідок цього настало у проводі справжнє безголовя.

Пятнацятим головою вибрано серед тих відносин *Іляріона Чапельського*, прокуриста державного Краєвого Банку" (сина колишнього голови о. Івана), одначе він у жовтні 1927 р. помер.

Дня 21. листопада 1927 р. вибрали збори шістьнацятого голову, *Ілля Кокорудза*, емеритованого директора акад. гімназії, який серед тяжких обставин веде четвертий уже рік твердою, але щасливою рукою керму розбурханого трохи корабля „Рідної Школи" вперед. За його проводу настало успокоєння умів та санація відносин у централі орґанізації „Рідної Школи". Крім цього голова І. Кокорудз показався добрим господарем в Т-ві і рішучим прихильником прилюдної критики діяльности Т-ва. Тому його головування знаходить серед громадянства повне признання, м. ін. і за те, що корабель „Рідної Школи" по стількох перипетіях пливе спокійним руслом — при допомозі добірної Головної Управи та випробованих сил урядовців централі, з котрих на перший плян вибиваються ідеольоґи „Рідної Школи", пп. Іван Герасимович та Лев Ясінчук.

С. Перський.

Упадок чілійського диктатора.

Президент чілійської республики Ібанез уступив зі свого становища. Владу обняв провізорично президент сенату Педро Опазо. Ібанез утік закритим автом у напрямі Сан Антоніо, щоби дістатися на корабель. Вулицями Чіле ходили великі товпи революціонерів з окликами „Смерть Ібанезові!", шукаючи його, щоби виконати на ньому смертний присуд. Головний командант армії передав війська в розпорядження провізоричного уряду. Революція вибухла тільки в столиці держави, в краю всюди спокійно.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 30. ЛИПНЯ 1931.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ.

В УЧИТЕЛЬСЬКІЙ ОСЕЛІ У ВОРОХТІ.

Перед чотирма роками побудувала Взаїмна Поміч Українського Учительства свою оселю у Ворохті. Кілька літ ішла інтенсивна пропаґанда Управи Товариства, яка не минула безслідно, але увінчалася поважним успіхом. Від цеї пори рік за роком члени орґанізації користають зі своєї оселі, бо за дешеву вплату дістають мешкання і харч, не згадуючи вже про побут у прегарній частині наших Карпат.

Будучи за ділами в Станиславові, скористав з ласкавого запрошення членів Управи Взаїмної Помочи приїхати до Ворохти, і провів півтора доби в оселі. Тим жадніше приняв я запрошення, що в тій смузі Карпат не доводилося мені бути, за вимком одного проїзду яких 25 літ тому. Поїхав ще й тому, щоби приглянутися ділові, переведеному силами нашої чи не найважнішої професійної орґанізації для добра й користи своїх членів. І признаюся, що не пожалував, бо не тільки повернув з Ворохти з моральним задоволенням, але й любо провів там короткий час мого побуту.

Сама оселя положена в гарній частині Ворохти, на висоті яких 850 метрів і панує над своїм оточенням. На гарній великій площі простора будова, що може помістити в собі сотку літників. Крім цього велика їдальня, кухня, мешкання для управи і служби, а позаду будинку ще й господарські забудування. Перед головним будинком квітник. Переважають вазонові троянди. Є також поведені стежки, а при них лавки для відпочинку; поміж ними грядки з городовиною. Всюди зразковий порядок.

У двох попередніх роках оселя була виповнена оселянами в часі ферій; цього року є в ній понад пятьдесять оселянок (їх більше) і оселян. Управа надіється більшого числа членів у місяці серпні. Причина меншої кількости тих, що користають з оселі, лежить по всій імовірности в тяжких матеріяльних умовинах нинішнього життя.

Денний порядок в оселі подібний, як у пансіонах-санаторіях. Означена пора спільних сходин, головно задля снідання, обіду, підвечірку й вечері. Головні адміністраційні роботи ведуть відповідальні члени Управи. Бачимо тут управителя самої оселі п. Івантишина, п. Таранько обняв у біжучому році нагляд над прохарчуванням, а голова Взаїмної Помочі п. Стронський може особисто впливати на розвиток великого діла. Слід згадати ще п. Щитинського, який веде бухгальтерію і п-ну Зваринівну, усунену з посади учительку в часі відомих подій минулого року, яка услугує своїм товаришкам і товаришам при столі, заробляючи таким робом на прожиток.

Та не тільки спільний стіл, щодо якого велика заслуга п. Таранька, підтримує товариські звязки мешканців оселі. Поза хвилинами правдивого і приємного дозвілля над берегом Пруту, а може й прогульками на ближчі верхи, члени оселі беруть живу участь у житті місцевої української громади. Читальня і кооператива, Народній Дім, різні імпрези в роді концертів, свят та фестинів находять тут головну підтримку. Короткий час був я у Ворохті, а бачив працю для влаштування фестину, підготування для посвячення Народнього Дому, проби хору тощо. Працю в тих напрямках проголошує звичайно п. Івантишин у часі обіду, запрошуючи охочих і призначених до роботи на т. зв. „сонічник". Є це веранда на поверсі, повна промінів і світла ясного сонця. Тут відбуваються проби хору, тут готовлять хоругвки на фестин, тут працюють біля фантової льотерії. Крім оповісток, подається в часі обіду до відома, що принесла почта, прочитується привіти від тих, що вже виїхали з оселі, але ще з дороги прислали кілька слів для свого товариства. В часі сходин після вечері відбуваються спільні гутірки на різні теми. З цього звичаю скористав і я, даючи короткий погляд на положення „Просвіти", її завдання та обовязки вчительства до Товариства.

Буває і таке, що часом загостить хтось з літників до оселі, де після вечері йде при чаю спільна розмова. Тих, що грають на фортепяні, просять грати. Існує для оселян бібліотека, але в гарні дні ніхто майже з неї не користає. Трапляються й відвідини чужинців. Говорено мені про побут двох учительок чешок, котрим дуже подобалася оселя, а ще може також приділені їм до товариства товариші вчителі.

Були це напрочуд погідні сонячні дні, коли я був у Ворохті. Можливо, що й ця обставина причинилася до того враження, яке я виніс з оселі. А проте смію ствердити, що враження не є викликане зовнішніми умовинами, а внутрішніми, бож тут у цілій повноті виявляється значіння орґанізації й орґанізованої думки. Управа Взаїмної Помочи може бути горда своїми досягненнями й побажатиб їй, щоби не тільки проводила свою дальшу роботу у створених рямцях, але й поширювала її, скріпляючи таким робом сили власної орґанізації.

* * *

Це, так сказатиб, враження загального громадського характеру. Одначе не можу промовчати факту, що виніс я також приємні враження особистого характеру. Два дні, вільні від щоденних турбот і прикростей, а навіть траґічних непорозумінь, що вбивчо впливають на духа, це неабиякий скарб дорогоцінний для людини. Довкруги тебе щирі лиця, приязне відношення до твоєї особи, веселі хвилини особистої гутірки на пляжі, при столі, в часі проходів, а над усе мила стріча з приятелями — це таке рідке явище, що треба й слід його цінувати.

Мушу признати, що й в мешканців оселі бачив я задоволення з побуту у Ворохті. Навіть тяжка й відповідальна праця членів Управи (в першу чергу п. Таранька), не лишає після себе сліду перевтоми. Він виконує свої обовязки, але не занедбує пляжі. В 6-ій год. рано відбирає товари, в 8-ій при сніданні, видає до обіду, але в 11-ій іде пильно на пляжу з дружиною і малим Богданком, купається, має для всякого дотепне слово, слідкує за сином, що бавиться головно зі своїми ровесничками, знову при обіді, прислухується пильно до всіх побажань, в 3-ій знову над водою і т. д.

Прийшла година, коли треба було прощатися. Спільна фотографія, ще раз стріча на залізничому двірці, ще кілька слів, якими ми обмінялися, ще одно запрошення на 2. серпня, на день посвячення місцевого Народнього Дому — й від'їзд із Ворохти.

Тих кілька слів нехай буде скромною подякою всім тим, що дали мені змогу провести кілька кращих хвилин серед милого оточення.

Справа „Міжпартійної Ради".

На цю тему находимо кілька поясняючих уваг в офіціяльному органі УНДО „Свобода", який подає до відома м. ін. слідуюче:

„...Українське Національно-Демократичне Обєднання все було і є того погляду, що порозуміння між українськими політичними партіями, що стоять на національному становищі, є не лише можливе, а просто конечне в інтересі української нації. Вимагає цього внутрішне незвичайно важке політичне положення українського народу в Польщі, вимагає цього й дуже непевне політичне й господарське положення Европи. Зокрема міжпартійне порозуміння являється під теперішню хвилю необхідною конечністю для оборони прав українського народу перед Союзом Народів і для пропаганди української справи в широкому світі.

Ми кажемо, що міжпартійне порозуміння є можливе лише між партіями, що стоять на національному становищі. Комуністи й радянофіли ставляться ворожо до наших національних змагань і з ними не може бути ніякого порозуміння.

По останніх соймових виборах, в часі яких прийшло до спільного виборчого бльоку українських партій, які стоять на національному становищі, Українське Національно-Демократичне Обєднання стреміло до утворення одноцілого назовні соймового клюбу. Для успішности української справи на міжнародній арені Обєднання стреміло й до утворення української міжпартійної ради. В тій справі наша партія вела розмови з другими українськими національними партіями, але поки що ті розмови не довели до утворення міжпартійної ради. Натомісць ті розмови виявили однозгідність українських партій в тому, щоби ні одна з них не робила нічого такого, що могло би пошкодити українській справі на міжнародній арені.

Дня 17. травня ц. р. повстала у Львові Рада Старих. До неї належать визначні українські громадяни, що мають понад 70 літ. Вони поставили собі за ціль давати поради і вказівки молодому поколінню. В останніх днях Рада Старих заявляється за утворенням української верховної ради. Виступаючи зі своїм проектом про утворення верховної ради, Рада Старих, як бачимо, не говорить нічого нового. Вона хоче того самого, над здійсненням чого Українське Національно-Демократичне Обєднання вже від довшого часу працює.

—o—

Розправа б. посла І. Ліщинського

перед Найвищим Судом.

Дня 23. липня ц. р. відбулася перед Найвищим Судом у Варшаві касаційна розправа б. посла Івана Ліщинського внаслідок касації, яку він зголосив проти присуду суду присяжних у Львові з дня 20. IV. 1931 р. Як відомо, тим присудом б. пос. Ліщинського звільнено від обвинувачення у злочині з § 58. і 65. к. з., який мав доконати в цілому ряді вічевих промов, а признано його винуватим 3-ох фактів вічевих промов, скваліфікованих, як злочини з § 65. і пров. з § 279. к. з. Вимірено тоді пос. Ліщинському кару 6-місячної вязниці, яка слідчим арештом була в цілості сконсумована. Проти цього засуду внесла оборона касацію, закидаючи, що не допущено 2-ох свідків оборони (на зміст промови в Ланах і в Краківці); однак передусім опиралась касація на закиді, що при розправі не допущено до кінцевих виводів двох оборонців, які зголосилися до слова, лише допущено одного оборонця. Є це постійний процедер львівського суду, який до оборони одного обвинуваченого допускає вправді і кількох оборонців, однак признає кінцеве слово тільки одному оборонцеві.

На розправі перед Найвищим Судом дня 23. липня заступав б. посла Ліщинського адвокат і посол д-р В. Загайкевич з Перемишля.

По довшій розправі проголосив суд присуд, яким касацію обвинуваченого відкинено, однак — згідно зі становищем прокуратора при Найвищому Суді — приняв суд, що недопущення до кінцевого слова в обороні одного обвинуваченого більше, як одного оборонця, противиться обовязуючим постановам кодексу карного поступовання та є нарушенням закону. В конкретному випадку Найвищий Суд не бачить, щоби це нарушення закону могло мати вплив на зміст присуду. В той спосіб ця, для львівських розправ важлива процедуральна теза, вирішена Найвищим Судом згідно зі становищем наших оборонців. Рівнож і недопущення вищезгаданих свідків оборони не признав суд достаточною причиною для скасування присуду, який у цілості потверджено. Б. посол Іван Ліщинський перебуває, як відомо, у вязниці в звязку з іншими справами, виточеними йому теж за вічеві промови.

—o—

Дайте моральну й матеріяльну поміч тим, котрі впали жертвою найвищого громадянського обовязку!

Московська мова у Православній Церкві.

Вже переводять у життя постанови варшавського московського зїзду.

Як читачам „Діла" вже добре відомо, дня 28. і 29. червня відбувся у Варшаві московський зїзд під головуванням барона Штейнгеля. Серед інших, яскраво протиукраїнських постанов того зїзду, про які вже була широко мова в „Ділі", той зїзд прийняв м. і. у справах православної церкви таку постанову: „Зїзд доручає СРМО („Совету русских меньшинств. організація") всемірно стреміти до охорони прав російської мови у всіх церковних установах".

Як відомо, скрізь в церковних установах панує тепер *тільки* московська мова, за виїмком лише Волині, де *частинно* допущено українську мову в духовній консисторії та в деяких деканатах. Московський зїзд, очевидно, мав на увазі Волинь. І дійсно, наслідки його ухвали вже появилися: не пройшло і місяця, як духовна влада *ліквідує „Духовний Сіяч"*, — церковний 2-ох тижневик, що видавався впродовж 4 років українською мовою при духовній консисторії у Кремянці. Названий орґан стояв на ґрунті московського православія. Української церковної ідеольогії не тільки не заступав, а навіть її поборював. Отож коли його зліквідували, то єдина була його вина, що він видавався мовою українською. Як причину ліквідації подається „брак коштів", а в той самий час митрополія в Варшаві почала видавати нову тижневу московську ґазету „Слово". Її цілими пачками спроваджують до оо. парохів, обовязуючи їх ширити її серед парохіян. „Слово" провадить не тільки ідеольоґію московського православія, але й московської чорносотенної політики та й ще до того московською мовою (за виїмком кількох маловартісних заміток, писаних неможливим українo-славянським язичієм).

Заступаючи „Духовний Сіяч" „Словом" церковна влада в Польщі зайвий раз показала, що вона не тільки є російською, але і слугою московської політики. Досить було росіянам зібратися в кількости 68 осіб і видати відповідну „ухвалу", як духовна влада зараз-же до неї застосовується. Для православних українців тепер не може бути мови, що таке московське православіє і до чого змагають його духовні провідники, а пересвідчившись про те, треба зробити послідовні висновки.

Перш за все, православні українці „всемірно" повинні боронити себе від московської отрути, котру православна митрополія намагається

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 30. ЛИПНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

З ПРОБЛЄМ ЛІТЕРАТУРИ.

Даремні передбачення.

Що значить: хочемо такої-то літератури, таких-то творів? значить: хочемо впливати на молоде покоління, щоби таланти в зародку, заки візьмуть у руки перо, гляділи крізь призму ідей найближчих нашому серцю та світоглядові. Коли скажемо: „ідей найкорисніших народові, національній справі, або державі" то цією нескромною формулою сфальшуємо поняття субєктивного пересвідчення, поширюючи його буцім-то як обєктивну вартість. Ніхто не має права твердити, що його ідеї покриваються із загально-громадським і національним хісном, як довго вони не видержали проби здійснення супроти інших, може більше життєздатних.

Найпалкіше, але дуже тісне серце, найпатріотичніший, але дуже вузький світогляд мають люди, які хотіли би їх позичити письменникам для поширення літератури! Відчуваємо людей як можемо, розуміємо світ як уміємо, але невже-ж наша безкритичність мусить іти аж так далеко, що хочемо, міли́ною своїх індивідуальних переживань і вузиною власних ідей охопити форми таланту завтрішніх письменників?

Якщо віримо, що вага літератури залежить головно від ідей до яких ми дійшли — неширокі перспективи перед тою літературою, якій хочемо згідно з нашими ідеями визначити її шляхи. Якщо розуміємо, що кожна доба родить нові таланти, а кожний новий талант приносить зі собою непередбачену форму нового світовідчування — який глузд випереджувати найбіднішою частиною своєї духової істоти: міркуваннями те, чого не можна схопити навіть найніжнішими антенами нашого відчування та розуміння? Великим критиком уважаємо того, хто на підставі кількох творів талановитого письменника зумів передбачити шлях його розвитку; ґенії не мали таких критиків ніколи; ті, що вірять у національний ґеній мусять вірити у прихід ґеніяльних одиниць.

Якщо уявляємо собі шляхи рідної літератури на зразок розвитку пересічних талантів, яким не заздримо ні імени ні творів — не треба ні критичного ні поетичного таланту, щоби їх визначити. Якщо віримо, що несвобідна нація навіть серед найтяжчих умовин може в літературі проявити своєрідний ґеній, завдяки своєрідним історичним досвідам, дискусія про майбутні шляхи української літератури є зайвою пустомельщиною, доброю для тих, що з усієї всесвітньої літератури зрозуміли тільки кілька бідних власних ідей, з яких живуть як професійні крикуни.

Хочемо, щоби наші завтрішні письменники не були нічим подібні до наших дотеперішніх, навіть найбільших, тому, що не уявляємо собі ні нашої історії ні нашої літератури як повторення раз пережитих зразків, без огляду на їхню досконалість. Хочемо, щоби ніодна із тих ідей, якими пробуємо зрозуміти сучасне життя не стояла нашим письменникам на перепоні бачити нові його сторінки без пересудів — національних та інтернаціональних.

Не знаємо, який ідеал мистецтва витворить нова доба і чи воно ріжнитисьме у своїх завданнях і засобах від нинішного більш або менш як мистецтво в житті Греції від мистецтва в житті сучасного европейця; та знаємо, що дотеперішній ідеал каже мистцеві в першій мірі **бачити:** відтворювати з якнайбільшою ясністю та силою те, що він найкраще пережив і то в тому матеріялі, який найбільше податливий для його таланту. Знаємо, що найбільший мистець — той, що зумів якнайкраще поєднати особисті переживання й матеріял (сюжет, тему, ідею) із доступного йому середовища із загальнолюдськими прикметами.

Всі такі поняття як „хист бачити", „ясність і сила відтворення", „найкраще переживання", „податливість матеріялу згідно з талантом письменника", „поєднання особистих переживань із загальнолюдськими прикметами" не є формулами, дефініціями або ідеями із точно-зясованим змістом, які може письменник наслідувати або собі засвоїти. Кожне із цих понять дало привід ріжним теоретикам літератури творити ріжні естетичні теорії, що силкувалися зясувати необхідні елементи твору мистецтва або невідхильні риси творчого таланту. Нині знаємо що

звести через своє „Слово"; вони повинні рішуче забороняти своїм пан-отцям кольпортувати серед сарохіян московську пресу; до московської газети не варто й заглядати, як до найгіршої погані. Дальше, обмосковлення завсіди було і тепер є засобом до матеріяльного зиску. Отже найкращим протиділанням йому є стримання від виплати тих даний, що їх московське духовенство стягає з православної української людности у виді ріжних податків в церков, консисторських оплат, торговлі церковними свічками, вином, дзвонами і т. п. Московське духовенство поставило себе в ролю слуги московських політичних партій. Цілком природно, що воно повинно оплачуватися своїми панами, а не українським народом, якого воно не хоче признавати.

Шануючи свою українську мову та борячись за її права, українська православна людність повинна рішуче домагатися від своїх пан-отців промовляти в церкві і поза церквою тільки мовою українською. Чужинці лише тоді будуть нас поважати і з нами рахуватися, коли ми твердо будемо стояти за себе і за свої права. Оборона свого „я" і своїх національних прав мусить бути відповіддю на рішення московського з'їзду, звернені проти нас, та на виконання їх московським духовенством.

Православний Волиняк.

Перспективи світового урожаю.

Інтернаціональний Інститут Агрікультури в Римі публікує підсумки тих відомостей про перспективи урожаю, що приходять до нього з усіх кінців світу. Знаючи, яку вагу можуть мати ці відомости для хліборобського населення Західньої України, вважаю потрібним подати їх в скороченню до відома й читачам „Діла".

Щодо середньої Европи (Німеччина, Франція, Польща, Чехословаччина) то внаслідок чергування гарної соняшної погоди з короткими періодами дощів, урожай пшениці в тих країнах мав бути дуже добрий. Зате в південній Европі — від Еспанії до берегів Чорного Моря, внаслідок засухи, що її змякшували лише широкальні (південні) вітри, перспективи на врожай — особливо в Італії, в Еспанії, та почасти в Угорщині і в Румунії — не є блискучі. Виїмком є лише Болгарія та Югославія, де було багато дощів в першій половині червня, та Греція, де дощів було і забагато.

На початок липня загальний стан Европи, — якщо не приймати на увагу можливих змін на гірше підчас самого збору хліба, — представляється задовальняючим, бо, відповідно до розрахунків, скількість хліба в квінталах в новому урожаю мала би доходити (виключаючи Радянщину) до 380—385 міліонів, себто на яких десять міліонів більше від минулого року. Це — щодо пшениці; щож до жита і ячменю, то урожай цього року мав би бути трохи нижчий за минулорічний. Щодо Радянщини, то просторонь, відведена під пшеницю цього року, виараховується на 37 з половиною гектарів, себто на 3 міліони більше, ніж у минулому році, і на 8 міліонів більше, ніж пересічно за період 1925—1929 рр. Совітський уряд передбачує вже на осінь дальше збільшення площини на 12—15 міліонів гектарів.

Ми знаємо, що з поширенням площі, відведеної під пшеницю, населення Радянщини не відчуватиме ніяких змін на краще, — але хлібороби всіх інших країн відчуватимуть все сильніше конкуренцію радянського збіжжа, — і з цього погляду лише й можна дивитися на ті перспективи, що їх відкривають для Европи „хліборобські" заходи радянського уряду. Щодо виглядів на урожай, то згідно з відомостями, які походять з 1. липня ц. р., озима пшениця (засіяна на просторені 12 міліонів гектарів) мала би дати урожай середній або вищий від середнього, а весняна, ярова (на 25 міліонів гектарів) середній або нижчий ніж середній. Так само добре вродило в Радянщині і жито, що займає простір трохи менший від пшеничного.

Щодо Америки, то нема вже ніяких сумнівів, що в Канаді урожай цього року буде дуже малий, бо дощ випав занадто пізно, щоби врятувати збіжжа, вражене задовгою посухою. Рахують, що канадійська пшениця цього року не перевищить кількости 63 міліонів квінталів і тому на експорт залишиться не більше від 25 міліонів квінталів супроти 70 міл. мин. року. Щодо Злучених Держав Америки, то тут урожай вираховується на 236 міліонів квінталів, з легким збільшенням на яких кілька міліонів квінталів, в порівнанні з урожаєм минулого року. Отже на експорт залишиться приблизно та сама кількість, що й минулого року, себто приблизно 40 міліонів квінталів. Інше збіжжа є теж задовольняюче.

Загалом, щодо північної земної півкулі, то можна передбачати *середній* урожай пшениці, з сильним зменшенням жита і ячменю.

Щож до південної півкулі, де і сам простір, відведений під хлібні культури, був цього року значно менший, то там атмосферичні впливи були рішуче несприяючі для посіву: в Аргентині була за сильна посуха, а в Австралії — за сильні дощі. Підводячи загальні підсумки, що, розуміється, треба приймати з деякою резервою, (бо з одного боку атмосферичні зміни впродовж місяця липня можуть значно на гірше змінити перспективи урожаю на північній земній півкулі, а в південній він залежатиме від літа, бо там закінчилася лише сівба), можна сказати, що світова продукція пшениці на 1931 р. представляється *недостаточною для світового запотребування*. Це дає надію, що хліборобська кріза може бути облекшена, особливо якщо будуть зроблені обмеження для експорту радянського хліба, який повинен іти в більшій мірі на задоволення потреб голодного радянського населення.

Евг. Онацький.

Релігійні заворушення в Мексику.

В Мексику вибухли нові заворушення на релігійному підкладі. Найгостріше виступили в провінції Веракруз. Причиною був розпорядок влади, що зменшив число духовенства. З цього приводу один молодий чоловік хотів убити губернатора. Напасник заатакував його у хвилині, як він виходив із своєї палати і стрілив до нього з револьвера. Губернатор, поцілений першою-кулею в ухо, сховався за камінні стовпи і почав відстрілюватися. Виявилася обостороння стрілянина, в часі якої напасник був смертельно ранений. Це дало товчок до масових заворушень. Товпа підпалила 4 церкви. Багато людей вбито, ще більше є ранених. В цілій провінції Веракруз оголошено воєнний стан.

—o—

Пересторога для еміґрантів.

В Буенос Айрес є кольонізаційне підприємство „Компанія Ельдорадо Кольонізаціон і Експльотаціон де Боскос Лідта" що визискує еміґрантів із Польщі. За посередництвом своїх аґентів воно продає землю по ціні далеко вищій від дійсної вартости, бо терени кольонії Ельдорадо лежать далеко від комунікаційних шляхів і більших людських осель, через що вартість їх незначна.

Жертвою обманства упав між іншими еміґрант М. Лобач, що приїхав у лютім ц. р. з Польщі до Буенос Айрес. За намовою аґентів т-ва Ельдорадо купив землю і питаючи, де вони є, заплатив згори 300 амер. дол. Ця сума рівналася тоді 975 пезам. Прибувши до Ельдорадо, еміґрант Лобач переконався, що впав жертвою обманства, бо в тих далеких лісах умовлена ціна 100 пезів за гектар є найменше 5 разів вища від справжньої вартости землі. Лобач не взяв землі в посідання, зірвав умову і дістав зворот лише у квоті 550 пезів, стративши близько 400 пезів. Не помогла інтервенція польського патронату в Посадос Місіонес і польського консуляту в Буенос Айрес. Лобач не дістав решти своїх грошей, яку т-во Ельдорадо обтягнуло собі за зірвання умови. Це нехай буде осторогою і научкою для всіх еміґрантів, щоби не вдавалися в ніякі умови з аґентами цього спекуляційного товариства.

Ревізія Соловецьких таборів.

Коли цілий світ зжахнувся від вістей, які приходять про страшні відносини на Соловецьких островах, де загибають десятки тисяч політичних засланців, рушило сумління і більшовицької влади. З Москви повідомляють, що президія Центрального Комітету Комуністичної Партії, занепокоєна зростом смертельних випадків серед політичних засланців, вислала окрему комісію під проводом Поспєшева на Соловецькі острови, щоби перевела слідство в цій справі. Чи та комісія влекшить долю засланців, можна сумніватися.

—o—

ОСТАННІ ВІСТИ

ДИМІСІЯ МІН. ЗАЛЕСЬКОГО?

У Варшаві кружляли у вівторок 28. липня ц. р. поголоски, що міністр закордонних справ Залеський уступить, а його становище обійме віцеміністр Бек. Тоді б. міністр Скшинський обняв би становище польського амбасадора в Льондоні.

ПРОФ. ЗАВАДСЬКИЙ ВІЦЕМІСТРОМ СКАРБУ.

З Варшави повідомляють, що проф. Завадського, президента виленської торговельно-промислової палати, іменовано віцеміністром скарбу. Проф. Завадський є фахівцем від податків. Тому вже давніше проводив у податковій комісії в міністерстві скарбу.

Б. МІНІСТР МАТУШЕВСЬКИЙ ІДЕ ДО СРСР.

З Варшави повідомляють, що в найближчих днях виїде до СРСР б. міністр скарбу Матушевський. Метою подорожі, як заявив Матушевський, є студія більшовицьких господарських умовин, про які видає свою книжку.

ПРОМОВА МЕКДОНАЛЬДА В БЕРЛІНІ.

У вівторок, 28. липня ц. р. уладжено з нагоди приїзду до Берліна англійських державних мужів Мекдональда і Гендерсона великий бенкет, на якому виголосив привітну промову канцлер Брінінґ. Канцлер заявив, що Німеччина змагає всіми силами, щоб опанувати фінансову крізу та сподіється підтримки від закордонних капіталістів, які відкликанням короткоречинцевого кредиту лише поглибили крізу в Німеччині. Дійсна й основна санація господарських відносин Европи можлива лише при співпраці та взаїмній допомозі всіх народів. Основи для цієї співпраці положено в Льондоні, а тепер мусить наступити черговий акт відбудови.

Опісля промовляв англ. премієр Мекдональд, який заявив, що англійські міністри приїхали до Берліна тому, щоб переконати світ, що Англія не зважаючи на тяжке положення Німеччини, відноситься до неї з довірям. Мусимо забути минувшину, заявив Мекдональд, бо будуччина залежить від політики, яку можуть вести лише люди, осяяні доброю волею і взаїмною співпрацею. Тоді можна буде поборювати це недовіря і підзорливість, які, на випадок їх існування, довели би до страшних наслідків, а вкінці до війни.

ФРАНЦІЯ ПОЗИЧАЄ АНҐЛІЇ.

З Парижа повідомляють, що у вівторок 28. липня ц. р. конферував адміністратор Анґлійського Банку Кіндлей з ґубернатором Французького Банку Моретом у справі позички для Анґлійського Банку. Французька преса повідомляє, що позичка виносить 20 міліонів фунтів штерлінґів. У льондонській Сіті переконані, що позичка 20 міліонів фунтів штерлінґів, призначена на збільшення запасу золота Анґлійського Банку, є вже доконаним фактом.

ЦЕПЕЛІН ПІД БІГУНОМ.

З Берліна повідомляють, що повітреплав „Ґр. Цепелін" долетів у понеділок в год. 11.45 після середньо-европейського часу до землі Франца Йосифа. З Льондону повідомляють, що у вівторок 28. липня ц. р. виїхав з Плімутс до бігуна підводний човен „Навтілюс".

—o—

НОВИНКИ

Свято на Маківці. В неділю, 2-го серпня 1931 р. відправить доокличне духовенство з а у п о к і й н е б о г о с л у ж е н н я по полеглих на горі Маківці. Всі Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил повинні на цей день зорґанізувати поїздку на Маківку, а доокличне громадянство взяти в цих великих роковинах якнайчисленнішу участь. Учасники львівської прогульки мають до суботи — 1. серпня зложити в Земельнім Банку Гіпотечнім, вул. Словацького ч. 14, в урядових годинах квоту зол. 8·80 на оплату залізничої карти до Тухлі. Більша скількість учасників запевнює 25% знижку. Львівська прогулька виїде в суботу в год. 17·05, а верне в неділю год. 21·25. Ніхто не повинен пропустити нагоди поклонитися Тіням Полеглих на Маківці! — **Т-во Охорони Воєнних Могил.**

незалежно від меншої або більшої вартости тих теорій, що допомогли розяснити неодно питання ріжних родів творчости та уяви, ніодна із них не всилі дати ключа, що відчиняє ворота талантам або ворота, за якими талант скриває свої скарби. Це все тільки помічні схеми порозуміння, а може ще частіше притоки до непорозуміння.

Коли кажемо про сучасний ідеал мистця не можемо найти ніяких загальних ознак, що могли би охопити приявні в найкращих творах прикмети. Єдиний засіб порозуміння — вказати на самі ці твори та на самих її творців. Байдуже, чи найдемо між ними спільні риси, чисто зовнішні, звязані з технікою твору чи духові посвоячення ріжних індивідуальностей. Письменник, критик і читач не має іншого та кращого засобу наблизитися до зрозуміння шляхів сучасної творчости як познайомитися з якнайдовшою низкою письменників і творів, які знавці її вважають архитворами, зразками, найкращим висловом форми або ідеї та їх гармонійної сполуки.

Всі ці твори звязані в якійсь мірі з ідеями та формами попередніх століть і всі вони ріжні від них, наче діти від своїх батьків, що тим сильніше почувають потребу протиставитися їм, чим більше відчувають на собі їхній вплив, а в собі унаслідженеі риси характеру, темпераменту, нахили та звички.

—o—

— **Ревізії й арештування.** Рогатинська повітова поліція перевела в Липиці Долішній, пов. Рогатин, масові ревізії, а саме в народнього учителя Василя Семегена, в учнів Остапа Семегена, Мих. Сторощука, Ів. Рибіцького, Вас. Лотоцького, Мих. Скобля та в селян: Ів. Нижника, Задорожного, Осипа Лотоцького, Мир. Лотоцького, Осипа Людкевича, Мирослава Людкевича і Мих. Старавського. Після ревізій арештовано Ост. Семегена, Ів. Рибіцького, Мик. Старавського, Ів. Нижника, Осипа Людкевича і Мих. Лотоцького та відставлено на поліцію до Рогатина, де після списання протоколів випущено тільки Івана Рибіцького. Інших відставлено до Бережан. Того самого дня переведено ревізії в сусідних селах: Липиці Горішній у Гарасима Гниля і Петра Андрусишина та у Свистільниках у гімназистки Марії Ушитко. Всіх підозрівають в приналежности до УВО та в підпалах.

— **Концерт з перешкодами.** Прикрі хвилі пребули Стрияни в суботу мин. тижня, підчас концерту „Циганського Хору", названого так імовірно тому, що в його склад входить артистична „циганерія" з кругів наших земляків впоза Збруча та російських еміґрантів. Декому не подобалася вже перша точка. З задніх рядів залі зареаговано на спів якоїсь російської пісні свистом. А проте „циганерія" співала далі. Тоді на сцену вискочив гурток осіб, які прогнали концертантів зі сцени просто на салю. Счинився гамір, люди заметушились, прийшла поліція. Якось все втихомирилося, — часть слухачів вийшла, решта осталася і концерт докінчено. При виході ставали на брамі і на вулиці гуртки гостей (а було досить жидів і поляків) живо коментуючи цю подію. — Нам здається, що справді варта відложити до московського архіву пусті, банальні, слізливі „циганські романси", але — хто вже дав себе ними спокусити і пішов на салю — навіщо знімати аж такий скандал?

— **Замужні жінки тратять посаду.** З днем 1. серпня ц. р. буде переведена реорґанізація деяких урядів у Польщі і кілька тисяч урядовців дістане виповідження, але так, щоб не стали тягарем на ринку праці. Отже будуть звільнені перш усього жінки, яких чоловіки мають посади, та ті службовці, що мають запевнені інші джерела удержання у своїх родин або з особистого маєтку. Тим способом державний скарб хоче заощадити 65 міліонів золотих.

— **Справа Полянського,** засудженого окружним судом на 10 років вязниці за намірений замах на радянське посольство у Варшаві, буде розглядана апеляційним судом дня 22. жовтня ц. р.

— **Комуністичні летючки** появилися в Золочеві, особливо на вул. Підвійтя, Брідській і на Кемпі. Крім того розкинено їх між вояками місцевої залоги, взиваючи їх до непослуху супроти старшинства. Поліція шукає за тими, хто їх розкинув.

— **Душогубства.** Коло Шешор, пов. Косів, убито вахмістра військової жандармерії Маріяна Романкевича. Він приїхав був на літо до Пістиня і вибрався до ліса на лови. Мав при собі кріс і револьвер, а проте хтось його убив. Найшли його без зброї та ограбленого. — В Рожневі, пов. Товмач, убито 8-літнього хлопця підчас сну. Арештовано Михайла Семирозума, якого підозрівають, що вбив хлопця колом.

— **Пригоди при гашенні пожежі.** В загороді Мартина Клехи в Тисовій, пов. Перемишль, вибухнув грізний вогонь, що знищив усі будинки. Підозріння в підпалі впало на зятя пошкодованого, Мих. Дуну, якого й арештовано. В часі рятунку Клеха побіг до недалекої кирниці, щоби набрати води. Він заложив до кирниці драбину і зліз у глиб. Тут запаморочили його гази, що добувалися з нечищеної води і він упав на дно. На рятунок полізли за ним два парібки і так само попадали. Щойно інші люди добули всіх на верх і з трудом привернули до життя.

— **Влом до каси.** До Каси Хорих у Кросні вломилися злодії, розбили касу і забрали 1.018 зол.

— **Бійка на змаганнях.** На спорт. грищі в Биткові біля Катовиць були мячеві змагання між місцевою дружиною і спортовим клюбом з Михалкович. Коли місцева дружина програла, публика кинулася на дружину з Михалкович і побила її палицями. Чотирьох грачів є тяжко побитих. Поліція мусіла вжити шабель і навіть стріляти в повітря, щоби зробити порядок.

— **Донька або бомба!** До мешкання Марії Стельмахової в Гурці під Перемишлем впала крізь вікно бомба і вибухаючи ранила тяжко Стельмахову та знищила хатню обстановку. Поліція арештувала Івана Черняка, який пімстився на Стельмаховій так по лицарськи за те, що вона не хоче видати доньки за нього.

— **Дурному вічна память!** Варшавянин Тадей Кальський приїхав до Львова і на вул. Собіського впав жертвою двох обманців, купивши від них бляшаний перстень і ланцюшок за 90 зол., думаючи, що це золото.

— **Сумна пригода.** На скруті гостинця між Станиславовом і Калушем ударив мотоцикль, яким їхав Мирослав Снігурович зі своїм братом Володимиром з Тяжова, на самохід, яким кермував Едвард Ковальський зі Станиславова. Наслідком зудерення Волод. Снігурович упав на дорогу і розбив собі череп, а Мирослав потовк собі ноги. Обох відставлено до станиславівського шпиталю, де Володимир С. бореться зі смертю. Мотоцикль і самохід знищені. Поліція доходить, хто завинив, що їдучи проти себе про це не знали.

— **Загадочний вибух.** На залізничому шляху Плоешті-Синая в Румунії вибухнула бомба. Румунські газети не подають ближчих відомостей про цей випадок, що є мабуть у звязку зі замахом на королівську родину з приводу вінчання княжни Іляни. Сіґуранца має тепер клопіт.

— **З індійського кітла.** В Калькуті вбито в судовому будинку суддю Ґарліка. Замах виконав якийсь Бімаль Дасгупта за те, що суддя засудив на смерть його товариша за вбиття вязничного інспектора Сімпсона. Поліцай застрілив на місці вбивника Дасгупту.

— **Дрібні вісти.** Місто Чернівці подарувало принцесі Ілянї з приводу її вінчання кільограм золота, вартости 120.000 леїв. — У Варшаві повісився наслідком безвихідної фінансової скрути Людвик Ортвайн, один з найповажніших місцевих купців. — Бальон „Цепелін" находиться над північним бігуном. — В Щебрешині біля Замостя згорів великий склад нафти, вартости 150.000 зол.

З діяльности „УФОТО".

Правильник участи у II-ій виставці української аматорської фотографіки у Львові.

Українське Фотоґрафічне Товариство відкриває у Львові в перших днях грудня 1931 р. другу виставку української аматорської фотографіки. До участи у виставці запрошує всіх фотоаматорів. Тема знять необмежена, але передовсім бажані: історичні памятки Львова й інших міст, архітектура церков, народніх установ тощо, красвиди й міські панорами, фраґменти святочних обходів, побутові й етнографічні картини, портрети чільних громадян — все з визначними прикметами мистецькими та з бездоганною технікою.

1. Присилати світлини наклеєні на картонах, а на відворотній стороні написати звичайним олівцем а) назвище, імя та докладну адресу світливця, б) назву картини, в) позитивну техніку.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 30. ЛИПНЯ 1931.

ІНЖ. В. ПРОХОДА. 5)

Українське сокільство за кордоном.

IV.

Як уже було зазначено, українські соколи були і є не лише в Подебрадах, але й у всіх більших та менших містах і навіть селах Чехословацької Республики. На нашу думку є їх тут біля двохсот. Але їх якось не помітно. Питома українцям скромність (за виключенням здеморалізованих демагогів) з одного боку й деяке недоцінювання як своєї праці, так і потреби орґанізованих виступів є причиною тому, що про українських соколів дуже мало знають навіть самі українці.

Це недоцінювання значіння сокільської праці шкодить нам самим. Маючи сили, ми їх не можемо як слід використати в орґанізований спосіб. А назовні витворюється таке враження, що українці взагалі не здібні до однодушного орґанізованого вияву своєї волі. Коли до цього додати ще доволі активну аґітацію проти нас наших „приятелів", то стане зрозумілим, чому витворилася про нас опінія не на нашу користь. Дехто боїться орґанізації, щоб до неї не залізла „політика", а з нею й колотнеча. Але тій орґанізації, в якій як слід розуміють основні засади сокільської ідеї, боятися „політики" (демагогів) не треба. Прикладом для цього може бути „Український Сокіл" у Подебрадах, де ніколи не було якихбудь „політичних" непорозумінь. Працюють у цьому товаристві українці з усіх земель України від Кубані до Сяну, що без ріжниці їх особистих політичних переконань практично переводять у життя ідею соборности українських земель. Вони творять дружну єдину українську сокільську родину, памятаючи Тиршове: „Одиниця ніщо — ціле все"

Прояви орґанізованого сокільського життя були й поза Подебрадами. Серед українських сокільських обєднань, хочби й не формального характеру, треба на перше місце поставити українських соколів у Брні. Там праця українських соколів розпочалась на кілька років раніше ніж у Подебрадах. В салі чехословацького „Сокола" в Брні ніколи не бракувало українців. Брали вони участь і в ріжних здвигах. Доказом доволі великої активности українських соколів у Брні є те, що на VIII. Всесокільському Здвизі в 1926 р. у Празі було їх 17, не зважаючи на значну віддаль Брна від Праги та великі кошти подорожі.

Перед 1930 р. сокільське життя у Брні якось притихло. Залишилось там активних працьовників з побр. проф. Калічаком та інж. Гордіюком два-три. Але в осени 1930 р. сокільське життя знову пробудилося. На студії до Брна приїхало з краю 40 молодих студентів, з яких половина щиро взялась до сокільської праці. Якщо вони виявлять витривалість, то витворять сильне українське сокільське гніздо, що — треба сподіватись — дасть про себе знати на IX. Всесокільському Тиршовому Здвизі в 1932 р. у Празі.

Очевидно, для успішнішої праці та відповідної репрезентації українського сокільства назовні нашим соколам у Брні треба булоб створити і формально українське товариство. Проти цього нічого не будуть мати наші чехословацькі побратими, які як слід розуміють Тиршову ідею, а навпаки: радісно привітають українську орґанізацію. Щож до думок про те, що для невеликої кількости членів не варто витворювати окремої орґанізації, то тут як для своїх, так і для чехословацьких побратимів дозволимо собі пригадати слова вчителя Тирша, що в свій час були звернені до чеських товариств, які в минулому теж занепадали й мали дуже невелику кількість членів. Він говорив: „Скрізь можна почути голоси, що невелика кількість членства не варта того, щоб ради неї іствувало товариство. Алеж ні! Варто того, побратими! Завжди варто стояти під прапором доброї та корисної справи. Завжди варто протриматись як зародок ліпшої майбутности. А цієї майбутности дочекаємось напевно, і то в скорому часі. Стіймо-ж, тримаймось, побратими, скрізь міцно зімкнутим ладом, бож і найменша кількість вірних друзів на кожному місці є саме тим ядром, без якого не булоб того майбутнього розквіту, якого скрізь дочекатись мусимо. Тримаймося-ж, охоронимо свою добру, мужню справу, тим оборонимо честь і добробут власний, забезпечимо поступ, майбутність і переможне відновлення свого народу". Чехословацькі побратими дочекались, дочекаємось і ми, українці, свого кращого майбутнього.

Аналоґічно до праці нашого сокільства у Брні жило й розвивалось українське сокільство у Пшібрамі, хоч може де в чому виявляло меншу діяльність, бо, складаючись лише зі студентів тамошньої гірничої високої школи, мало меншу кількість членів. Усеж таки і з Пшібраму було на VIII. Всесокільському Здвизі 6 українських побратимів. В останні часи, не маючи припливу свіжих сил, кількість українських соколів стала мінімальною. Але й тим одиницям, що там працюють, не треба забувати про Тиршів заповіт. Сильнішим слід притягати до праці слабших і перетворювати їх в сильних духом та активних громадян.

Теж саме можна сказати і нашим соколам у Празі, Плзні, Градці Кралове та в інших містах Чехословацької Республики.

Дуже відрадним явищем є оснування 20 січня цього року у Ржевніцях, місці осідку української гімназії, українського сокільського гуртка. Складається він з учнів названої гімназії. Зродився він, так мовити, самостійно, виявляючи природню потребу нашої молоді в її змаганні до ідеалу й бажанні працювати для добра свого народу. Гурток цей, маючи більше десятка активних побратимів та стількиж старшого сокільського доросту, постійно збільшується і має у своїх рядах надійних руховиків. Зі старших соколів у цьому сокільському гнізді працює д-р Антін Яковенко. Треба сподіватися, що в майбутньому це гніздо як слід розвине свою працю й витворить товариство „Український Сокіл" у Ржевніцях. Дуже добре ставлення до наших молодих соколів матірнього чехословацького „Сокола" є запорукою тому, що сокільська ідея буде там належно засвоєна. Нашому-ж українському громадянству треба памятати про всебічну матеріяльну й моральну підтримку їх сокільської праці. Наші соколи у Ржевніцях настільки бідні, що не мають можливости не тільки набути собі сокільські одностро̄ї чи придбати собі прапор, але навіть купити собі руханкове вбрання (штани й черевики).

(Докінчення буде.)

2) Величина світлин від 13 X 18 цм. До кожного побільшення обовязково долучити дві стикові копії, які остають власністю Т-ва.

3. Останній речинець приймання світлин минає невідклично дня 30-го жовтня 1931 р.

4. Добре опаковані світлини посилати як поручені друки на адр.: Д-р Степан Дмоховський, Львів, вул. Сикстуська 35/III., залучуючи 50 сот. марками на відповідь.

5. Рівночасно вислати переказом квоту 5 зол. як вписове на виставку.

6. Після одержання посилки повідомиться про це її власника почтівкою.

7. Про приняття світлин рішає безапеляційно окреме жюрі (склад якого згодом подасться до відома).

8. Комітет має право репродукувати та поміщувати в пресі поодинокі світлини, не даючи за те якоїнебудь винагороди авторові.

9. Автори найкращих трьох світлин будуть відзначені почесними медалями, а всі учасники одержать даром памятковий, ілюстрований катальоґ.

10. По замкненню вистави світлини до 14 днів будуть повернені.

11. Всі картини зберігатимуться з виїмковою дбайливістю, але не беремо відповідальности за шкоди, заподіяні в часі пересилок.

12. Прислання світлин означає згоду на повищі умовини.

Про точний речинець відкриття виставки і про її приміщення повідомимо у своїм часі в пресі.

Виставовий Комітет.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 28. VII. 1931 р. масло експортове і десерове пріма 3·50 зол., літра молока 22—24 сот., літра сметани 1·20 зол., копа яєць 4·20—4·30 зол.

З театру.

Великий Театр у Львові. Гостинний виступ варшавської ревії „Веселий Вечір".

Цей черговий „канікулярний" гостинний виступ дозволив пізнати львовянам (зрештою, дуже нечисленним — рахуючи по навпів порожній салі першого вечора) той третій театрик ревії, який повстав головно завдяки ріжним перипетіям, сецесіям і розколам — двох інших: „Кві про Кво" і „Морського Ока". Як звичайно буває у таких випадках, така нова третя сцена не створює ніякого нового типу, лише старається не остати позаду тамтих двох, — що у даному випадку, в більшій чи меншій мірі, вдалося. Не має „Веселий Вечір" тих найкращих прикмет „Кві про Кво", якими є там веселі скечі, політична сатира і характеристичні типи; зате має те, чого там брак: гарний спів і справді мистецький танок.

Пара танцюристів Парнель і Галяма втримують танок на межі акробатики, але доказують, що й акробатика може бути артизмом! Прегарні декорації і т. д. виявляють багато зусиль, які керманичі того театру вкладають у свою імпрезу. **(мп).**

✝ ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Ольга з Сімяновичів Левицька, жінка пароха у Бересці, пов. Лісько, померла у второк 28. ц. м. в 53 р. життя. Похорони відбудуться в четвер 30. ц. м. перед полуднем. — З Покійною зійшла в могилу жінка великих християнських чеснот і голубиного серця. В цілому свому недовгому житті не знала для себе пощади — працювала з посвятою тільки для других, помагаючи всім, хто лише потребував її помочи чи поради. Її щиро-гостинний дім стояв завсіди отвором для всіх бідних і потребуючих. В. Їй П.!

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

СОЛОВЕЦЬКА КАТОРГА. (Документи). Редагував Л. Чикаленко. Сторін 72. Варшава 1931.

ЯК ДОБРЕ І ЗДОРОВО ВАРИТИ. Куховарські поради міським і сільським господиням та курсисткам куховарських курсів. Сторін 126. Коломия 1931.

ПОКАЖЧИК УКРАЇНСЬКОГО ПРОМИСЛУ І ТОРГОВЛІ. Провідник по Львові. Стор. 60. Львів 1931.

ДЕЩО ПРО „ЗЕЛЕНИЙ КЛИН". Стор. 24, кварто. Накладом філії „Просвіти" в Харбіні. 1931.

БЮЛЕТЕНЬ ЦЕНТРАЛЬНОГО ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ українських еміґрантських орґанізацій в Чехословаччині. Ч. 4. Прага 1931.

UT OMNES UNUM SINT. Збірник. Накладом академічної УМСА в Чехословаччині. Сторін 20. Прага-Подєбради 1931.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU BEZROBOCIA 1930. Warszawa 1931.

WSCHÓD, ilustrowany kwartalnik poświęcony sprawom wschodu.

HOUSE OF COMMONS DEBATES Official Repot-Unrevised Edition Ottawa, Canada 1931.

—o—

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа, 29. липня, година 8. вечором, „Веселий Вечір витає вас", ревія театру „Веселий Вечір".

Четвер, 30 липня, година 8 вечором, „Веселий Вечір витає вас", ревія театру „Веселий Вечір".

Кіна.

АПОЛЬО: Звукові фільми: „Парижанка" та „Маскота".

КАСІНО: Звукова фільма: „Засуджений зі Стамбулу". (Беті Аманн).

КОЛЬОСЕЙ: „Б. Джонес злодійом" та „Лицарі кохання".

ЛЕВ: Звукова фільма: „Хатина вуйка Тома".

МАРУСЕНЬКА: Звукові фільми „Приборкання пустунки" (Клара Бов) та „Молоді орли".

ОАЗА: Звукова фільма: „По заході совця".

ПАЛЯС: Звукова фільма „Рай для жінок" (Діта Парльо).

ПАН: Звукові фільми Любовниця батька" (Ґрета Ґарбо) та „Дика орхідея".

ПАСАЖ: „В обороні чести" (Том Мікс) та звукові додатки.

ХИМЕРА: Звукова комедія: „Панна шофером" та додатки.

СТИЛЕВЕ: З приводу реконструкції кіно нечинне.

УПХА: „Донька вождя" (Фред Томсон) та „Лихий чар" (Джон Гільберт).

Програма радіо.

Середа, 29. липня 1931. р.

Кені́сберг (207,1) 21·10 Година Шумана. **Моравська Острава** (263,4) 12·30 Концерт радіооркестри. 18·30 Скрипковий речитал Степанка. **Брно** (341,7) Попул. конц. радіоорх. **Льондон** (356,3) 21·00 Камеральна музика. **Гамбург** (372,2) 16·00 Година Шумана. **Букарешт** (394,2) 21·00 Флетове сольо. 22·15 Скрипковий речитал Коганова. **Берлін** (419) 19·30 Фільософічні розмови. **Стокгольм** (435,4) 20·00 Концерт солістів. **Лянгенберг** (472,4) Вечір Ваґнера. **Прага** (486,2) 18·25 Інтелєктуальна кріза молоді. 21·00 Скрипк. речитал Вітовської. **Відень** (516,4) 12·40—14·00 Легкий концерт квартету дя Черда. **Рига** (524,5) 21·30—22·00 Циганські пісні. **Мінхен** (532,9) 17·05 „Льоенгрін", опера Ваґнера. **Будапешт** (550,5) 12·05 Полудневий концерт. 21·15 Циганська музика. **Харків** (937,5) 19·00 Відчит. 20·00 Концерт. **Калюнґборг** (1153,8) 22·10 Вечір Мендельзона.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 29. липня 1931.

Львів. (380,7) 11·58 Варшавський час. 12·10 Концерт з грам. плит. 13·10, 14·50 Комунікати. 15·10, 16·30, 17·10 Музика з грам. плит. 15·25 Відчит з Вильна. 16·00 Програма для дітей. 16·50 Відчит з Варшави. 17·35 Відчит з Кракова. 18·00 Легка музика з Варшави. 19·00 Всячина. 19·20 Літературна гутірка. 19·40—21·30 Трансмісії з Варшави. 21·30 Слуховище „Останній лет капітана Барка". 22·00—22·25 Трансмісії з Варшави. 22·30—24·00 Музика з Варшави.

Четвер, 30. липня 1931.

Львів (380,7) 11·58 Варшавський час. 12·10 Концерт з грам. плит. 13·10, 14·50 Комунікати. 15·10, 16·00, 16·35, 19·20 Музика з грам. плит. 15·25 „Радість літа", відчит. 16·20 „Серед книжок", обговорення останніх видавництв. 16·50 „Практичні користи з науки про вітаміни", відчит. 17·10 Оперові арії, вик. М. Поповичівна. 17·35 „Радіо серед трудової інтеліґенції", відчит. 18·00 Концерт солістів. 19·00 Всячина. 19·30 Комунікати. 19·50 Музична гутірка. 20·00 Трансмісія зі Зальцбурга: „Подружжя в тайні", комічна опера. 22·45—24·00 Легка і танкова музика з Варшави.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

УЧЕНИКА нижчих гімназіяльних кляс прийму на мешкання. — Островська. Вірменська 3/II. „Народний Дім". 103 2-2

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 1538

ПОШУКУЄТЬСЯ старшого чоловіка лагідної вдачі, як доглядача до хорого, який є також лагідний. Для доглядаючого ціле утримання і платня по умові. — Оферти з описом життя, потверджені дотичним парохіяльним урядом, на адресу: Дорожинська, Мізунь, п. Вигода. 98 4—5

КОСІВ коло КОЛОМИЇ, Пансіон П Лукашевської поручає сонячні покої з першорядним утриманням. Ціни знижені. 115 1—5

РУТИНОВАНИЙ КОНЦИПІЄНТ, поручаючі листи, пошукує зараз місця в адвокатській канцелярії. — Ласкаві зголошення приймає з чемности адвок. д-р Мудрецький у Тлустім. 111 2-3

ОСІБНА, мебльована кімната, дешево. Міцкевича 11. 113

СИРОТА по священику, в середнім віці, пошукує місця до управи дому в місті або на селі, до ведення станції, або до одної двох осіб; займеться також домовим міським господарством. — Вимоги скромні. — Зголошення: Nowy Sącz — Skrzynka pocztowa 183. 110 2—3

---

4 ПОКОЇ і КУХНЯ, комфорт, центр міста, вулиця Валова, побіч міської каси, до винайму зараз за місячним чиншом 105 золотих — Зголошення під „Одноразово 600 долярів". Адміністрація „Діла". 112 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Меблі ріжного рода, можна найкорисніше купити у відомій фірмі **„Doroteum", Льва Сапіги 34.** Тел. 15—01. **Догідні умови.** 2361 57—?

Оголошення.

До Луцької Української Гімназії потрібні такі вчителі: 1) історії і географії загальної, 2) німецької мови, 3) математики і 4) фізики з природою.

85 3—3 **Дирекція**

Гошовскі Людвик

має за шану повідомити отсим, що для вигоди П. Т. Публики

відчинив при вул. Галицькій ч. 4. тел. 42-92

складницю фарб і гуртівню продажу МИЛА фабрики „ТЛЕН".

102 3—3

Комплєтні спальні, їдальні, сальони, кухонні уряджения та поодинокі части поручає найдешевше за готівку і на догідних умовинах

Маґазин Меблів
СТАЙЛЬ і С-ка
Львів, Казимирівська 28.
Тел. 64-13.

106 1—5

---

1 ЗОЛ. направу брошки, перстенця, кульчика золот. платиш **у МАНДЛЯ, вул. КОПЕРНИКА** напроти Кіна „Коперник".

Д-р Олександер ПОДОЛИНСЬКИЙ

ґінекольоґ-оператор і акушер

повернув.

Ординує пл. Більчевського 10. від 11—12 передпол. і від 3—5 пополудн. Тел. 15—60.

„Як добре й здорово варити"

найновіший практичний куховарський підручник. Спеціяльно уложений так, щоби ним могли користуватися і молоді господині на селі чи в місті, і курсистки ріжних куховарських курсів, і рівнож досвідчені господині чи провідниці курсів. — Всі приписи — перевірені, практичні, прості. Книжка написана приступно, легко, зрозуміло. — Книжка необхідна кожній господині в місті чи в селі, чи на фармі за морем! — Ось покажчик, що є в тій книзі: 1) Вступне слово. 2) Декілька слів про відживу. 3) Найдоцільніше використання часу при варенні обіду. 4) Доварювач. 5) Як подаємо їсти. 6) Борщі 7) Юшки (зупи). 8) Додатки до юшок і борщів. 9) Городовина 10) Гриби. 11) Салатки. 12) Підливи (соси) 13) Набіл. 14) Яйця. 15) Мясо: а) воловина, б) телятина, в) свинина, г) баранина, ґ) дріб, д) кролики. 16) Риба. 17) Печиво: а) загальні уваги про муку і дріжджі, б) хліб, булки, колачі, в) пai (плацки), пиріжки, г) торти, ґ) медівники, д) тісточка, пампушки і т. д. 18) Лакомини. 19) Мучні страви. 20) Перекуски, сандвічі і т. п. 21) Страви для хворих. 22) Компоти, кисілі. 23) Кава, чай, безалькогольні напитки. 24) Морожене.

Вісім аркушів друку 8°.

Ціна в краю лише 2·50 зол. (додавати 25 сот. на почтову оплату). Для Америки й Канади 50 ам. центів з пересилкою. Це є щонайменша ціна на такого роду й вигляду книжки. — Замовляти в усіх українських книгарнях у краю і за морем, а також в редакції „Жіночої Долі". (Коломия, Нова 1). — При більших замовленнях — значний опуст!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.